

Volim rat i rado ga se sećam

Piše:
kuda.org

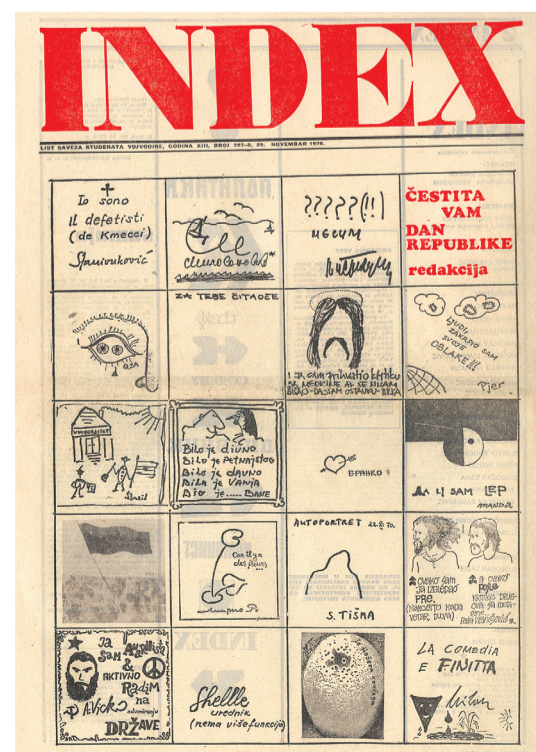
Zašto rat?
 Ne samo iz sentimentalnih i nostalgijskih razloga. Ne zato što smo u ratu bili mladi i kreativni, iako je mladost takođe velika i važna tema, čak i kada je prošla u tapkanju u zaustavljenoj ili odloženoj tranziciji. Uzgred, naše je iskustvo da tranzicija nikuda nije vodila i da je demokratsko društvo nešto u čemu se odvijaju sve tranzicijske iluzije, jer ove su, pokazalo se, ništa drugo do kruženja i oscilacije kapitala koje onda upravljaju ne samo centralizacijama i koncentracijama, veći raznorodnim i mnogobrojnim teritorijalizacijama i reteritorijalizacijama. Nije dakle jedini razlog našem veselju večna radost koja se živi sećanjem na našu i vašu mladost. Njeno piće sasvim sigurno više nije *Cockta*, već krv. Krv, jer brata smo zvali

“Dizajn Arkzina bio je jednako važan, pa možda i važniji od nekakvog otvaranja važnih, pa i traumatičnih društveno-političkih tema.”

dušmaninom kletim i klikitali kad se u mraku napred hrli. Zašto danas o Arkzinu, sad magazinu il' fanzinu, minule nam antiratne akcije? Ne samo zato što je jedna stvar pitati se to danas, trinaest godina posle rata (koji se za Srbiju odužio), a druga, postaviti to pitanje nekada. Niti isključivo zato što je jedna stvar stati na crtu u Hrvatskoj, a sasvim druga ustati protiv rata u Srbiji. Jasno nam je da nije bilo isto biti antiratni aktivista u državi koja kaže da se brani i biti to u onoj koja kaže da ne napada. Arkzin prizivamo zbog toga što znamo da za rat nisu potrebna prava i da je njegova pravna regulacija politika države, i zbog toga tvrdimo da smo u ratu i danas – u ratu, koji možemo i ne moramo priznati, ali će od toga zavisiti hoćemo li shvatiti da su borba i rat političke kategorije koje država nastoji monopolisati i usmeriti protiv nas. “Krvavi rasplet” ili “mračni raspad”, pljačka i rat koji smo imali doživeti i odigrati prema scenariju državnih kriminalaca ruga nam se i danas i ismeva svaki pacifistički aktivizam. Ovog bismo zato moralo smatrati ratnim. Aktivizam

antiratne akcije i građanske neposlušnosti zbio se u vremenu rata, ali njegovo vremensko događajno lociranje nije jedini razlog da ga držimo za ratni. Osim što je to aktivizam devedesetih, koji je bio bitno nov i drugačiji za ove prostore – kako od onog koji mu je prethodio, tako i od onog kojeg imamo danas i koji je to samo zato što sebe takvim doživljava –, Arkzinov aktivizam je ratni i oblik je rata koji se odvijao mimo države baš zato što se nije svrstavao ni na jednu od strana. Jedan od njegovih saradnika se izjašnjava za takvu politiku i mi ne nameravamo utvrđivati meru uspešnosti te politike. Ona zapravo i ne može imati meru, jer politika je, čujemo to u rečima **Borisa Budena** u jednom od intervjua u kojem je između ostalog bilo reči i o Arkzinu, mogućnost promene koja je, opet, uslov novog iskustva, a ne puko svrstavanje ili izjašnjanje za određenu stvar ili novo iskustvo. Kriterijum je oštar jer je u pitanju Budenovo mišljenje politike i ono ne služi merenju uspešnosti njenog ostvarenja. Isto možemo čuti i o dizajnu Arkzina, za koji **Dejan Kršić** kaže da je bio

“jednako važan, pa možda i važniji od nekakvog otvaranja važnih, pa i traumatičnih društveno-političkih tema”. Iskaz i izjašnjanje treba dakle zaoštriti i tvrditi da je insistiranje na njemu stvaranje novog iskustva i proizvodnja uslova za njegovo trajanje. Ne treba, mislimo, oklevati sa principima: samo napred! Znamo da to državna politika, koja onda i nije politika već upravljanje i

policija, ne može prihvatiti ni danas. Mišljenje politike koje je posredovano državom i kojoj država služi kao oslonac mišljenja (a koju ne vode samo državni službenici i predstavnici oficijelne države) s pravom smatra ovakvu politiku nastranom, samozadovoljnom i naivnom. Jasno je da iza takvog policijskog uvida odzvanja organicističko-reproduktivna osuda jalovosti, odnosno pukih mišljevin i sanjarija volje. Smrtno ozbiljna država je i danas tu, i mi je možemo pratiti kroz čitavu istoriju jugoslovenske socijalističke i postsocijalističke štampe.

Sudar i sukob, pre nego saradnja, obeležili su postojanje Arkzina. Aktivizam, umetnost, teorija i novinarstvo. Dakle još jednom rat. Rat koji je rasplamsao onaj državni, ali koji ga sasvim sigurno nije mogao izazvati i prisvojiti jer se ovaj odvijao mimo i protiv njega. Državna ratna mašina je imala drugog posla, što ne znači da u jednom trenutku i Arkzin ne bi došao na red. On se srećom ugasio i nije dočekaio sudbinu Ferala kojeg su konačno priveli državnoj i tržišnoj pravdi i pameti. To su dva svetla primera, iako u ratu, a možda baš zbog toga, nečega što se tokom rata na ovim prostorima počelo zvati nezavisnim novinarstvom. Koliko je tzv. profesionalno novinarstvo uspelo, pa onda i zasluživalo status nezavisnosti, teško je zaključiti na temelju samozvata. Autonomno i nedržavno, dakle tržišno i fondacijsko finansiranje nije nešto što bi trebalo uzeti kao isključivi kriterijum utvđivanja slobode i nezavisnosti. To su svi vrlo dobro znali, ali su uprkos tome mnogi odbijali da misle nametljivost te očiglednosti. Arkzin nije naseo. Mišljenje očiglednosti i samorazumljivosti je dovedeno u pitanje na nivou forme i

sadržaja. Nečitljivost dizajna i teorije u aranžmanu sa eksperimentalnim medijskim aktivizmom bili su izazov fikcijama čiji generator je opet bila država. Iza ideologije profesionalizma i objektivnosti novinarstva provaljena je temeljna fikcija neutralnosti i nesvrstavanja ni na čiju stranu na način uključivanja svih strana. To zapravo i jeste suština države i centralne pozicije koja je nosilac svake desnice i reakcije. Danas joj je (državi) za to potrebno tržište (uključujući i ono znanja i stručnosti), a nekada je otvoreni državni rat i monopol nasilja morao direktno intervenisati kako bi se temeljnoj fikciji samorazumljivije pokoravali. Drugim rečima, kritika profesionalnog novinarstva za Arkzin nije bila utemeljena na uverenju da ne postoje nezavisni i profesionalni novinari, novinari koji bi delovali i pisali bez podrške političko-državne partije, jedne ili više takvih, ili, kao danas, podrške nekoliko biznispartijskih oligarhija i njihovih policijskih kombinacija sa privrednim kriminalom, već na tezi da je neutralnost njegov imperativ; neutralnost, dodajemo danas bez zluрадosti, generisana tržištem i sukobom različitih interesa kanalisanih i održavanih državnim monopolom nasilja i rata. Mi se zbog toga sa Arkzinom iznova sećamo rata i nastojimo ga prizvati jer je to jedini način da se isprovocira i izazove permanentni rat države koji fikciju postavlja kao razumnu i opšteprijhvatljivu stvar. Iluzija koja je oduvek bila etika neutralnosti i objektivnosti konačno se instalirala nosećom instancom tržišta, a ova je u domenu novinarstva doživljena kao profesionalno novinarstvo. Politika neutralnosti i centra se pokazuje kao policijska garancija tržišne jednakosti

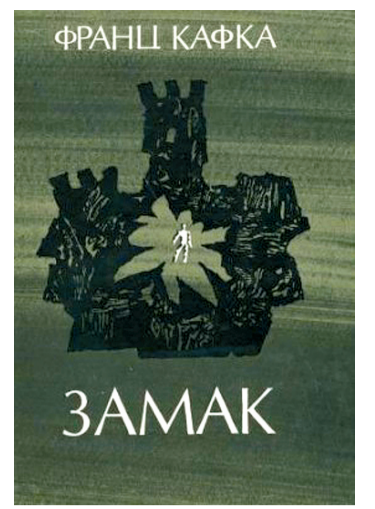
Mi se sa Arkzinom iznova sećamo rata i nastojimo ga prizvati jer je to jedini način da se isprovocira i izazove permanentni rat države koji fikciju postavlja kao razumnu i opšteprijhvatljivu stvar.

17^{2/2}
str.

šansi i uslova, od kojih naravno nema ništa jer nikada i nije moglo biti garantovane slobode i jednakosti. Država dakle nije samo ideologija opravdanosti monopola nasilja, već i ideologija garancije slobode i jednakosti. Garancije nečega što se nikako ne može garantovati i što je zapravo ideologija garancije i pravnih vrednosti sigurnosti i mira, na kojima se još uvek insistira kao na nedostiznim idealima, i koje zbog toga moraju biti kritikovane kako bi se pojavila fikcija *vlasništva* i *posedovanja* koja se nudi za temelj subjektivnosti.

Otužno je, iako korisno, setiti se kako je sve počelo. Ako govorimo o štampi, a o njoj je reč, novinarstvo je od organa partije postalo organom države i tržišta, iako je imalo svojih svetlih trenutaka a koje, bar kada je Jugoslavija u pitanju, pronalazimo u omladinskoj štampi. Bljesak omladinske i studentske štampe s kraja šezdesetih i početka sedamdesetih ugasio se prisvajanjem

omladinskih političkih organizacija i eksperimenata od strane državne partije koja je istovremeno napustila koncept novina kao organa partije i preskriptivnost politike, i zakoračila tako u ono što se popularno zvalo restaljinizacija Komunističke partije i politike u Jugoslaviji uz uvođenje tržišne ekonomije, a sve to usled neoliberalnih učinaka kapitalizma na socijalističke društvene formacije. Nećemo ponavljati ono što je već uveliko postalo opšte mesto na današnjoj levoj i emancipatorskoj sceni jer bi nam se moglo smučiti. Osećaj gađenja ne dolazi naravno zbog teško svarljive teze – naprotiv. Poltronska opšteprijhvaćenost i eksploatacija iste od strane akademaca sa isključivo akademskim ambicijama i zato državničkim i partijskim ambicijama, uskratile su je političkom aktivizmu svojom pedagogijom i popularizacijom, što je koliko znak njenog slabljenja i okoštavanja, toliko i simptom stanja situacije u kojoj su inventivni odnosi teorije i aktivizma nepovratno izgubljeni, pa ćemo je ovom prilikom zaobići. Osim toga, "Istina koja više nije zanimljiva postaje laž" (**Isidore Isou**). Za nas je politički važnije to što se tržišna orijentacija socijalističke samoupravne strategije pretvorila u direktorsko-funkcionersko upravljanje i pandursku državu koju je naselilo odgovarajuće, dakle osoblje drotova i njihovih potomaka sa svim mehanizmima selekcije i reprodukcije takvog načina kadriranja i muljanja, koje

se, u zavisnosti od oblasti operisanja, odazivalo na različita imena. Kada je, na primer, sudbina novosadskog Indexa u pitanju, i to onog do sedamdeset i prve godine, glave mu je došlo društvo okupljeno pod imenom Velikani pisane reči (VPR), koji i danas drmaju institucijama kulture i umetnosti, te će, prema novoj ideologiji akademskog i neoliberalnog omladinskog aktivizma, biti po kazni ostavljeni da do kraja svog radnog veka uživaju u položajima i privilegijama koje su stekli još davnih sedamdesetih. Savezi socijalističke omladine, kao i studentski savezi univerziteta po Jugoslaviji, nestali su kao autonomni subjekti politike kritike i politike distance prema državi, i danas postoje pod novim i manje formalnim institucionalnim okolnostima pa ih za ovu priliku nazivamo "Savez neoliberalne omladine" koji je rasut po podmlacima državnih parlamentarnih partija, ali i po današnjim savezima studenata i njihovim udruženjima koja su reakcionarna koliko i oni čijoj se volji za pokoravanjem savijaju u nadi da će to otvoriti kanale njihove karijere i društvene pokretljivosti. Još s početka sedamdesetih oni se spajaju sa partijom i državom, te postaju isključivo mesto organizacije obuke poslušnosti, karijerizma i ulzištva. Transmiteri policije državne organizacije sa svojim patronima gase svako sećanje na herojska vremena pobune i ekscesa (tadašnji termin za doživljaj zaludnosti i jalovosti mišljenja) i u ratove i demokratske promene ulaze u formaciji koja ne obećava drugo do organizovano državno nasilje, pljačku i bespogovornu lojalnost. Jugoslovenskim ratovima se ovaj proces pokoravanja samo do bola sladi užitkom i osvežava smislom u kojem se nacionalna država javlja kao jedino mesto politike i života. Po njegovom prestanku ništa nije ostalo do golog tržišta i objektivnosti interesa grabljivica koje sada kruže svim sferama mišljenja i stvaralaštva...

evo i jedan tekstić iz 1984.godine...

...i brzi Saveza Komunističke omladine i mladih umetnicima. Datum je 22. maj 1984. godine. Na sastanku gradskog Komiteta Komunističke omladine i mladih umetnika na dnevnom redu je briga za mlade umetnike. Između ostalih bili su prisutni komunisti, velikani pisane reči Pero Zubac, Jovan Zivlak, Draško Redep, Nenad Grujičić, Selimir Radulović, Душан Поповић и други...

Evo izlaganja jednog od učesnika:

Ненад Грујићић.

Наслов:

"без предрасуда и малограђанског нећкања"